

Nolako sindikalismoa nahi dugu?

**Estatalizazioak soldatak jaitea eta
euskal langile-klasea pobretzea dakar**

**NEGOZIAZIO KOLEKTIBOARI BURUZKO
JARDUNALDIA**

Adolfo Muñoz, Txiki

Gasteiz

2016ko urriaren 14a

ELA
EUSKAL SINDIKATUA

NOLAKO SINDIKALISMOA NAHI DUGU?

Sindikalismo otzana, botereak bere politika antisozialei babesa emateko diruz lagundutakoa, ala prekaritateari eta neoliberalismoari aurre egiten diona eta bere afiliatuek finantzatzeko dutena?

Eusko Jaurlaritzak lehen eredu nahiago du. 2014ko irailean eman zigun agiri batean esaten zen sindikalismoak zein eginkizun izan behar zuen. Gobernuak bere esku uzten zuen sindikatuen ekintza-esparrua “mugatzea”, esanaz ezin zuela egoeratik “kanpo” edo “neutral geratu”. Ausardia handiz, gainera, sindikalismoari “ukatu ezineko ardura” egozten zion: bere gizarte-ereduari men egin behar omen dio. Horretarako prest ez dagoena botereak zigortu eta estigmatizatu egiten du. Oso argigarria litzateke jakitea zein “adituk” lagundu zioten Jaurlaritzari testu hura idazten.

Agiria goitik behera sindikalismoaren autonomiaren aurkako posizio bat da. Ez dute sindikatu erreibindikatorik nahi. Eurentzat soilik Administrazioa, enpresak eta banakako herritarrak daude. Agiri honek, zeinaren aurrean klase politiko guztiak eta hedabide gehienek paso egin duten, Thatcherren pentsamoldea islatzen du, ultraliberala da, eta ELAk ezin du onartu.

Bestalde, Confebask patronalak “enpresa eredu berri”rako bere proposamena plazaratu zuen. Bertan langile bakana besterik ez dago; inola ere ez nortasun kolektiboak antolatzen dituzten sindikatuak eta, horrenbestez, kapitalaren eta lanaren arteko erlazio injustuak dakarren errealitate gatazkatsuari aurre egiteko moduan izango direnak.

Gobernua eta patronala pentsamolde honetan bat datoz, noiz, eta politika neoliberal latzak ezartzen ari direnean; legea enpresarioei soldatak jaisteko izugarritzko boterea ematen ari zaienean; gobernuak doikuntza, murrizketa eta erreforma estrukturalak ezartzen ari direnean, zeinek desberdintasun soziala areagotzen duten. Hain zuzen sindikalismoak gizarte eredu honi eman behar dio babesa, haien arabera.

NMFak berak ere, neoliberalismoaren morroi leialak, duela gutxi esan du “merkatuak berak ez du aberastasuna banatzen”, eta “krisian hartutako erabakien eraginez soldatak jaisten ari dira eta desberdintasuna areagotzen ari da”. Alabaina, ez du esaten erabaki horiek berak agindutakoak zirela. Gure gobernuak ondorio hori ateratzen dutenerako batek daki gizartearen kohesioa zertan izango den.

SINDIKALISMOAREN BI AUKERAK

Lehena, nolabaiteko eragina duelako plantak egitea, mahai horietara joanaz. “Elkarrizketa soziala” delako horretatik geratu den gauza bakarra izena da. Patronalari, gobernuetik etengabeko harremanetan, nahi duen guztia ematen zaion bitartean, sindikatuek apal-apal jokatzen dute eta beren portaera zintzoari esker finantzazio publikoa lortzea espero dute. Hori da “sindikalismo arduratsua”. Agian ez daukate -eta zorigaiztoa litzateke- unean uneko gobernuaren babesa bilatzea beste aukerarik. Horixe egiten dute Estatuan, Nafarroan eta orain baita EAEn ere.

Patronalari, gobernuetik etengabeko harremanetan, nahi duen guztia ematen zaion bitartean, sindikatuek apal-apal jokatzen dute eta beren portaera zintzoari esker finantzazio publikoa lortzea espero dute.

Nafarroa dugu sistema ezdeus honen eredu. Behar bada laster ikusiko dugu elkarrizketa soziala zer bihurtuko den finantzazio publikoa kenduz gero. Gobernu berriak funtsezko erabaki bat hartu behar du: UGT, CCOO eta CE-Nekin egiten zituen zorioneko “aldebiko hitzarmen” haietarako 5 milioi euroko partida kendu ala ez. Hitzarmen hauek mozorro bat besterik ez ziren sindikatu horiei eta patronalari iristen zitzaie diru publikoaren jariora ez eteteko. ELAk auzitara jo du “lege-iruzur” hau salatzeko, organizazio horiek lehengoan jarraitzen baitute, helburua finantzatzea delarik. Auzibidean Nafar Lansareak ukatu egin du honi buruzko informazioa. Duela gutxi Nafarroan UGTren kongresu batean ikusi zenez, sindikatu hauek Gobernuari eskari bakarra egiten diote: diru publikoa eman diezaiela. Gogoratu beharra dago ere ELA izan dela Nafar

Lansarean sartu ez den sindikatu bakarra, eta sistema hori amai dadin kanpotik presio eragitea erabaki duena.

ELAren aukera da sindikatua sendotzea ikusmolde sozialago eta politikoagoa duelarik.

Bigarren hautua, noski, askoz zailagoa da. Jendea antolatu behar da eta borrokatzeko prest egon. Autonomia sindikala indartu behar da; ezin zaio egundo uko egin sindikatuak -eta soilik berak- helburuak eta estrategia finkatzeari, enplegu duinak eta eskubide sozialak dituen gizarte justuagoaren alde borroka egiteko.

ELAren aukera da sindikatua sendotzea, ikusmolde sozialago eta politikoagoa duelarik. Ez da beharrezkoa hauteskunde politikoetan parte hartzea iritzi politikoa izateko eta adierazteko; alderantziz, hori egiteak esan nahi du demokrazia osasuntsua dela. Sindikalismoa politikari buruz isilik egotea onartzea gabezia demokratiko oso larria litzateke. Patronala nahi duen guztiaz mintzatzen da, eta inork ez dio exijitzen hauteskundeetan parte har dezan.

Bada, ELAk egin du bere hautua; baina ez da euren gustokoa, eta hori borrokatzea erabaki dute.

PREKARITATEA ETA HAU SUFRITZEN DUTENAK ERREALAK DIRA, EDO HAU ERE ELAREN ASMAKIZUNA DA?

ELAk galdera bat egiten du... ba al da lan-prekaritateari? Guk diogu baietz; Euskal Herria ez dago prekaritateari salbu, ez EAEn, ezta Nafarroan ere. Gobernuek eta patronalak inposatzen dute. Beste galdera bat: Langile prekarioak antola al daitezke beren lan-baldintzak hobetzeko? ELAren aburuz, bai, eta euren ustez, berriz, ez. Prekario bakoitzak bere "zoritxarra" bakardadean pairatu behar du. Prekarioek greba egin al dezakete beren enpresek lan-baldintza duinak ukatzen badizkiete? Guk diogu baietz, eta harro gaude gatazkak gure kuoten solidaritateari esker finantzatzeaz; halaxe aipatzen da Arraizko TMBn izan den sei hilabeteko greba amaitu dela berri emateko oharrean. Ez dute grebarik nahi. Beste galdera bat: Prekarioak antola al daitezke sindikatu ba-

tean prekaritateari aurre egiteko? ELAren ustez, bai; euren, ordea, sindikatua ez dute ikusi ere egin nahi.

Elkarrizketa Sozialeko Mahai horretan hitz egin al daiteke fiskalitateaz? Ez; horretaz patronalak zuzenean ogasunekin hitz egiten du. Azpikontrata publikoetan esplotazioa galarazteko herritar ekimena gauza al daiteke? Ez. "Hau onartuz gero ezinezkoa litzateke beherantz litzitzea", esan ziguten. Eta horretan ari dira. Nafarroan ELAk bultzatutako herritar ekinbidea Parlamentuan aho batez onartu zen, baina ez osorik: borrokan jarraitu behar da kasu batzutan subrogazioa derrigortzeko, legea betetzen ez duten enpresak zigortzeko eta sektore-hitzarmena aplikatzeko.

Axola al zaie prekaritatea? Egia da hitzaldietan agertzen dela, baina orduan bakarrik. Eusko Jaurlaritza sostengatzen duten alderdiko buru batek esan zigun "damu" zela Bilboko Arte Ederretako Museoan gatazka konpondu izanaz. Soldatarik handiena zuenak 850 euro irabazten zituen. Izan ere, kezkatuta baitzegoen egoera berean dauden beste langileengan izan dezakeen "dei-efektua" medio. Esan genion pozik egon zitekeela, gu bezala, pertona horiei lan duina izaten laguntzeagatik. Ez zuen hala korik esan, ez duelako hala pentsatzen.

NON KOKATU BEHAR DA GIZARTE-ELKARRIZKETARAKO MAHAIA?

Mahaietan horretaz guztiaz hitz egiterik ez bada... Zertaz hitz egiten da? Elkarrizketa sozialeko mahaiaren helburua da politika alternatiboak aldeztu ditugun erakundeon aldarrikapen sindikal eta soziala diziplinatzea.

Elkarrizketa sozialeko mahaiaren helburua da politika alternatiboak aldeztu ditugun erakundeon aldarrikapen sindikal eta soziala diziplinatzea.

Zer eskaintzen diete gobernuek eta ogasunek enpresarioei gizarte globalizatu honetan?

1.- Herri bat non lanaren malgutasuna eta prekaritatea estrukturala izan daitekeen.

2.- Herri bat non enpresek beren etekinak puztu eta zerga gutxi edo bat ere ez ordainduko duten.

3.- Beren interesen kontrako sindikaturik gabeko herri bat.

1.- Prekaritatearen aldeko postura estrukturala da, arlo pribatuan zein publikoan. Krisia hasi zenetik 4,5 bider gehitu da gure herrian kide guztiak lanik gabe dituen familia kopurua. Krisi honetan langile mota berri bat sortu da: langile pobrea, gizarte-laguntzak behar dituen bere soldata oso kaskarra delako. Gobernuaren propaganda ofizialak errealitate hau ahaztu egiten du; ez dute nahi inork hau salatzerik.

2.- Zerga apalak enpresa eta kapitalentzat. Gaur du bilera Finantzen Euskal Kontseiluak. Iaz aurreikusitako diru-bilketa ez da beteko, eta murrizketa gehiago izango da. Eta 2017an, are gehiago. Confedebek enpresen zergak berriro jaitea eskatzen du. Euskal enpresek, Confedebek kontrakoa esanagatik, estatu-koek baino zerga gutxiago ordaintzen dute. Ez da ELA hau salatzen duen bakarra; gauza bera dio ere Eusko Legebiltzarraren eskariz iruzur fiskalari buruzko txosten bat egin duen katedradun batek: “enpresek gutxi ordaintzen dute, edo ezer ez; zenbat eta handiago, gutxiago ordaintzen dute”. Madrilen izan zen enpresen topaketa batean Bizkaiko Diputatu Nagusiak berak ere esan zuen; enpresario batek galdegin zionean Sozietateen Zerga jaitsi eta Ondarearen gaineko Zerga kentzeko, diputatuak erantzun zion kenketa, salbuespen eta hobariekin tasa nominala dela gutxienekoa, eta EAEn enpresek Espainian baino gutxiago ordaintzen dutela. Ez du axola; Sozietateen Zerga zuloz betetako gazta baten modukoa da, eta ogasunek -patronalaren kontrolpean dardela- ez dute fiskalitate justuagoa sustatzen.

Fiskalitatearen inguruko eztabaida, ezinbestekoa bestelako politikak egin nahi badira, zoritarrez eztabaida politikotik kanpo geratu da. Hori desastrea da. Nafarroan gauza bera gertatzen da. Ez da txarra Ogasun sailburuak esatea ELAk “badaki zertaz ari den” gai fiskalak plazaratzen duenean. Baina askoz hobea litzateke aintzat hartuko bagintuzte. Zerga-politika aldatu ezean ez dago aldaketa politiko eta sozialik; Nafarroan ere ez. UPNk hogeitun urte luzez

garatu duen zerga-politika ezin da ontzat eman.

3.- Uztailaren 22an sinatutako akordioaren hirugarren zutabea: sindikatu erreibindikatiborik gabeko herria. Sindikalismo erreibindikatiboari kendu egin nahi diote euskal langileek eman dioten ordezkariak. Gobernuak patronalari esaten dio: Aukera ezazu nahi duzun solaskidea, duen ordezkariak duela ere, eta egizu nahi duzuna! Astakeria hutsa.

40 urtean inor ez da ausartu klaseko sindikalismo abertzalearen aurka halakorik egiten.

Demokrazia sindikalak traba egiten die; gehiengo sindikalak traba egiten die. Akordio hura “putxerazo” bat izan zela salatu dugu. Gobernu demokratiko batek errespetatu egin beharko luke autonomia kolektiboa; haatik, Urkulluren gobernuak patronalari babesa ematen dio solaskiderik otzan eta merkeena hauta dezan, bere interesen mesedetan.

40 urtean inor ez da ausartu klaseko sindikalismo abertzalearen aurka halakorik egiten. Alderdien legitimazio demokratikoa -ELAk hau aintzat hartzen du, Lehendakari jauna- ez dago beste legitimitate demokratikoekin kontrajarrita; ez du eskubiderik ematen halako astakeriarik egiteko. Eta legitimitate sindikala da horietako bat; oinarri-oinarrizkoa langileentzat.

Jaurlaritzak honez gero Madrilen ez du negoziazio kolektiborako eskubidea defenditzen (EAJk kontrako jarrera hartu zuen 1994an). Ez da, inola ere, bere lehentasunetako bat. Baina hori gutxi balitz bezala, patronalari babesa ematen dio euskal langile-klasearen erabakia saihesteko.

Gure kritikei erantzuterakoan Jaurlaritza gezurretan dabil. Ez omen gaude negoziazio-mahaietan. Zein mahaitan ez gaude? ELAk ordezkariak duen enpresa eta sektoreko lanhitzarmen guztietako mahaietan parte hartzen du. Zuek gure ordezkariak ezdeusa izatea nahi duzuen mahai guztietan gaude.

Gure kritikei erantzuterakoan Jaurlaritzak gezurretan dabil.

Gobernuak negoziazioa blokeatzea leporatzen digu. Hori ez da egia. Blokeatzen duenak onura ateratzen dio blokeoari, eta guk ez dugu ezer irabazten. Blokeatzen ari denak hitzez hitz esan du erreformen ostean ez duela “negoziatu beharrik”. Blokeatzen ari denak badaki mahaietan jokabide pasiboa badu euskal hitzarmena bertan behera geratuko dela eta horren ordezkosok okerragoa sartuko dela indarrean, hitzarmenik badago. Blokeatzen ari da soldatak hobetu nahi ez dituen patronala; hitzarmenetan atzerakadak ezarri nahi dituen eta hitzartutako edukietan salbuespenak egiteko alde bakoarke erabakiaren kontrako bermeak ukatzen dituen. ELAk lan-hitzarmen duinak nahi ditu; baina aplikatuko diren hitzarmenak.

Jaurlaritzak gezurretan ari da ere esaten duenean euskal hitzarmenak bermatzeko Lanbidearteko Akordioa sinatzeari uko egin diogula. Izan ere, Confebask izan baitzen gutxienez birritan akordio hori arbuiatu zuena. Patronalak “bake soziala” exijitu zigun. Esan zigun bere lurralde-erakundeek -SEA, CEBEK eta ADEGI-hitzarmenak blindatzeko Lanbidearteko Akordio huts bat baino zerbait gehiago nahi zutela. Confebaskek Akordioari buruz Jaurlaritzak 2013ko uztailan luzatu zuen proposamenari honela erantzun zion: “negoziatio-eremu berrien irekierak, baita au rreko paragrafoan ezarritakoaren arabera galdu izan direnen berreskurapenak, ez du inola ere gatazkarik eragingo...”. Erdi Aroan honi jauntxoan “lehen gaueko eskubidea” edo “derecho de pernada” esaten zitzaion.

Bitarteko asko dute beren esku, baita komunikabideak ere, errealitatea desitxuratzeko. Gure abantaila da ekintza sindikal bakoitzaren erroan dauden zergati, arazo eta injustiziak azaltzea. Ez gaude burutik eginda. Egon behar dugun mahaietan gaude; ez ditugu hitzarmenak blokeatzen, eta euskal hitzarmenak babes-

Egon behar dugun mahaietan gaude; ez ditugu hitzarmenak blokeatzen, eta euskal hitzarmenak babesteko Lanbidearteko Akordio bati uko egin diona Confebask izan da. Bukatu dira gezurrak!

teko Lanbidearteko Akordio bati uko egin diona Confebask izan da. Bukatu dira gezurrak!

EUSKO JAURLARITZAK NOREKIN IRISTEN DITU AKORDIOAK?

Pobretzen gaituen estatalizazioa Espainian bultzatzen ari direnekin. Patronalak hori baliatzen du, baldintza okerragoak sinatzeko xantaia egiteko tresna gisa. CCOO eta UGTk horrekin ordezkari-ta-monopolio moduko bat izan nahi dute; gainera, “kanon sindikala” delakoarekin beren antolakundea finantzatu nahi dute. Denbora kontua da. Ez digute guri zertan negoziatzeko aukera ukatu, baina horixe egiten dute. Zapateroren erreforma laboralaz baliatzen dira soldaten jaitsiera ezartzeko. Estatalizazioa soldatak jaitsiarazteko eta gure gizartea pobretzeko estrategia da.

Estatalizazioa soldatak jaitsiarazteko eta gure gizartea pobretzeko estrategia da.

CCOOk, UGTk eta patronalak Espainian koherentziaz eta hipokrisiaz jokutzen dute. Hego Euskal Herrian diote lurralde eta autonomia mailako sektoreak defenditzen dituztela. Espainian, ordea, eta horixe axola zaie benetan, ez. PP bezain neozentralistak dira. Duela gutxi Auzitegi Nazionalan epaiketa saioa izan da ELAk (europar arauen arabera) salatu zuen Sukaldaritzako Hitzarmen Estatalari buruz; bada, CCOOk, UGTk eta patronalak tribunalari esan zioten hitzarmen estatal hau sinatu denetik ez dugula hitzarmen probintzial zein autonomikorik izateko eskubiderik, hori estatu mailako akordioak galarazten duelako. Auzitegiari azaldu zioten ELAk bazuela estatu mailako sektorera, enpresa-hitzarmenetara edota eragin mugatuko akordioetara jotzeko aukera. Horra Eusko Jaurlaritzaren aliatuak!

Auzi honek badu ere burujabetzarekin zerikusia. Euskal gehiengooi ez digute erabakitzeo aukerarik ematen; ezta eremu sindikalean ere. Epaiak dio “lan-hitzarmen estatalean parte hartzeko aukera” izan genuela. Guk ez dugu hori zalantzan jarri. Kontua da euskal eremuan esaterako %80ko ordezkari-ta dutenek berezko esparruan negoziatzerik ba ote duten. Eta gure berezko esparrua Euskal Herria da.

Auzitegi Nazionalak gure argudioak ez ditu aintzat hartu. Hori espero genezakeen. Baina auzibidea ez da amaitu. Prozesu honek luze joko du, eta bururaino eramango dugu, besteak beste 2016an soilik sindikalismo abertzaleak esaten duelako argi eta garbi bizi garen lekuan, Euskal Herrian, nahi dugula negoziatu.

SINDIKALISMO ERREIBINDIKATIBOA ESTIGMATIZATU

Menpeko izateko prest ez daudenekiko intolerantzia gero eta handiagoa da. Uste dute doikuntzak, murrizketak eta erreformak egiteaz gainera erakunde politiko, sozial eta sindikal guztiak diziplinatzeko gauza direla.

EAJren Bizkai Buru Batzarreko buruak duela gutxi esandakoa: “ELAk beldurra ereiten du afiliatu berriak bereganatzeko; nahiago dute enpresak muturreraino eraman kuota gehiago lortzekotan, laguntzeko ahalegina egin baino. Horiek kalte egiten digute”. Izugarria da. A zer maila eta errespetu falta!

Zer esan behar diegu halakoak botatzen dituztenei? Lehenik, jakinaren ganean ari direla gezurretan, eta bigarrenik, harro gaudela gure helburu eta estrategiak erabakitzerakoan finantzen aldetik inoren menpeko ez izateaz: ez gobernuen, ez enpresen menpeko. Harrotzeko modukoa dela afiliatuak izatea eta libre izatea nahi dugun aldarria egiteko, inori baimena eskatu gabe. ELAk gobernuekin ez du harreman klientelarririk izan nahi. Harreman normalizatua izan nahiko genuke eurekin, baina harreman horrek ez du sekula baldintzatuko politika bidegabeei egin beharreko kritika. Zergatik esaten dugu hau? Eusko Jaurlaritzak harreman normala izatekotan gure kritikak amaitzea nahi duelako. Hori ez dugu onartuko. ELAk ez du halakorik onartuko.

Harrotzeko modukoa da afiliatuak izatea eta libre izatea nahi dugun aldarria egiteko, inori baimena eskatu gabe.

PATRONALA, POZARREN

Jendeari galdetuz gero, batez ere langileei: Nahi al duzue gobernuak botere guztia enpresei ematea? Ziur gaude ezetz erantzungo lu-

ketela, oreka eta kontrapisu sozialak nahi dituztela. Haatik, gobernuak gero eta botere handiagoa ematen diete enpresei; zenbat eta handiagoak, are gehiago. Patronalak beste inork baino etekin handiagoa lortu du krisi honetatik. Gobernuak krisia tresna gisa erabiltzen dute patronalari botere handiagoa emateko.

EAEn izandako hauteskunderen ondoren enpresarioen buru batek esan zuen “ELAk eta LABek” galdu egin genuela. Oker dabil: guk ez genuen parte hartu. Baina, eurak izan ote dira garaile? Antza, bai, pertsona horrek berak Jaurlaritzari sindikatuekiko jarrera gogorragoa eskatu baitzion: “gauzak bere lekuan jar dituzala”. Esan bezala, eurentzat guztia ere gutxi da.

ELAk gobernuekin ez du harreman klientelarririk izan nahi.

GATAZKA IREKIAK

Kaiku Km 0, Bizkaiko Erresidentziak, Gipuzkoako Errepideen mantentze lanak, Sondika eta Zamudioko lorazainak, Amurrioko kiroldegia, Lanbide...

Gatazkak ez dira gure borondatez luzatzen. Eurek makurrarazi nahi gaituzte. Esaterako Gipuzkoako errepideetan dagoeneko zazpi hilabetez luzatu da greba. Gure jendea aspaldidanik zain dago, ea noiz erantzungo duten telefonoa, nor eta ustez denekin negoziatu eta hitz egiten duten horiek. Norekin hitz egiten dute? Soilik eurekin ados daudenekin.

Bizkaiko erresidentziak. Emakumeen gatazka. Erakundeentzat emakumea Martxoaren 8ko kartela da. Lan-baldintzak negoziatzerakoan langilea zenbaki hutsa da. Baina borrokan ari diren emakume horiekin dagoenak ikusten du zergatik den gatazka hain bizia: generoko arrazoiak; emakume izateagatik pairatzen duten diskriminazioa. Gatazka honek erakusten du administrazioentzat lehentasuna dela murriztea, eta enpresentzat, berriz, etekinak handitzea. Horrek guztiak talka egiten du langileen duintasunarekin; baina baita tratu goxoa eta hurbiltasuna eskatzen duten adineko pertsonen duintasunarekin ere. Aldundiak bi eratan

erantzuten du: Gutxieneko zerbitzu gero eta handiagoak eskatzen dizkio Jaurlearitzari (honek jaramon egiten diolarik), eta duintasunaren kontzeptua bereganatu nahi du. Hau, ordea, propaganda besterik ez da.

Ez zaie prekaritatea inola ere axola. Kezka beste zerbaitek eragiten die: grebak eta pertsona hauei antolatzen eta borrokatzen laguntzen diegun organizazioak. Biekin amaitu nahi dute.

Sindikatuok ezinbestekoak gara; areago ezkerrentzat lan mundua eta gizarte-eredua eztabaida politikoan funtsezko osagai ez diren testuinguru honetan.

ELAko kide izatea luxu bat da; sindikatua zaintzea, berriz, guztion eginkizuna.